

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 359/2018 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kaivoslain uudistamisen arvioinnista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Paavo Arhinmäen /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 359/2018 vp:

Miten CETA-selvityksen laatija valittiin ja miten huolehdittiin siitä, että selvitys on mahdollisimman puolueeton ja mikä on eduskunnan edellyttämän kaivoslain uudistamisen arvioinnin aikataulua ja missä muodossa selvitys lain muutostarpeista on tarkoitus tuoda eduskunnan käsittelyyn?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Työ- ja elinkeinoministeriö on eduskunnan lausuman mukaisesti selvittänyt kaivoslain muutostarpeet. Kun eduskunnan vastaus liittyi CETA-sopimukseen, oli luonnollista selvittää kaivoslain muutostarpeet nimenomaisesti huomioiden kauppasopimuksen voimaantulo. Lausuman sisältämä aikajänne oli haasteellinen, joten ministeriö tilasi selvityksen suorahankintana, jotta selvityksen mahdollisesti esiintuomien muutostarpeiden mukainen hallituksen esitys ehtisi vielä nykyisen eduskunnan käsittelyyn.

Suorahankinta tehtiin Boreniukselta, joka on merkittävä ympäristö- ja luonnonvaraoikeuden asiantuntijaorganisaatio, jolla on kokemusta vastaavatyypisten selvitysten laatimisesta.

Selvitystoimeksiannon vastuujuristina on toiminut asianajaja, OTT, VT Casper Herler, jolla on mittava niin käytännöllinen kuin tieteellinenkin kokemus ympäristö- ja luonnonvaraoikeuden eri aloilta. Herlerillä on työtaustaa niin virkamiehenä ympäristöministeriössä kuin tutkijana Helsingin yliopistossa, ja hän toimi kaivoslain kokonaisuudistusta selvittävän työryhmän sihteerinä. Hän on myös kansainvälisen asianajajajärjestö IBA:n Mining Law Committeeen varapuheenjohtaja ja seuraa tuossa ominaisuudessa kaivosoikeudellisia globaaleja ja eurooppalaisia trendejä.

Toimeksiantoa hoiti myös asianajaja Niklas Vartiainen, jolla on kokemusta niin lainvalmistelutyöstä kuin kaivoslain soveltamisesta käytännössä. Hän on työskennellyt virkamiehenä sekä työ- ja elinkeinoministeriössä että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesissa. Lisäksi Vartiainen on toiminut juristina Geologian tutkimuskeskuksessa.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 359/2018 vp

Selvityksen tekijät kuuluvat asianajajaliittoon, ja noudattavat liiton hyvää asianajajatapaa koskevia ohjeita, jotka sisältävät muun muassa riippumattomuus- ja esteettömyysnäkökulmat. Ministeriöllä ei ole syytä olettaa, etteikö toimeksiantoa olisi otettu vastaan ja toteutettu näiden periaatteiden mukaisesti.

Ministeriön teettämä selvitys tuodaan asianomaisten valiokuntien tietoon.

Kaivoslain 621/2011 kokonaisuudistus astui voimaan 1.7.2011. Tämän sektorilain soveltamisesta on tähän mennessä kertynyt kokemuksia pääasiassa malminetsinnän ja kullanhuuhtonnan osalta, jotka ovat toimintoina määrällisesti yleisempiä kuin varsinainen kaivostoiminta. Ministeriö on kerännyt vuonna 2016 viranomaisilta, asianosaisilta ja muilta asiasta kiinnostuneilta kokemuksia ja kommentteja kaivoslain toimivuudesta. Saatujen kommenttien nojalla on lakiin tehty teknisluontoisia korjauksia. Varsinaisen kaivostoiminnan osalta on todettava, että nykyisen lain mukaisia lupia on myönnetty rajallisesti, ja ne ovat liittyneet lähinnä toimivien kaivosten aluemuutoksiin. Lisäksi kumottujen kaivoslakien mukaisille kaivospiireille on annettu voimassaolevan lain siirtymäsäännösten mukaisesti päätöksillä lisämääräyksiä. Nykyisen kaivoslain mukaista prosessia ei siis ole testattu toimivan kaivoksen perustamiseen.

Kaivoslain ohjausjärjestelmä muodostuu toisiaan seuraavia toiminnan harjoittamisvaiheita vastaavista oikeutusperusteista. Jotta olisi mielekästä tehdä kaivoslain kokonaisarviointi, olisi toivottavaa, että nykyisen lain osalta olisi myös nimenomaan kaivostoiminnan luvitukseen liittyvää käytännön kokemusta. Tällaista käytännön kokemusta lain toimivuudesta on tulossa esimerkiksi, kun kaivostoiminta Pyhäsalmeilla lopetetaan nykyisen kaivoslain määräysten mukaisesti.

Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminnan (VN TEAS) puitteissa on juuri hyväksytty vuoden 2019 tutkimussuunnitelmaan ”Suomen kansallisen geotietoaineiston arvo ja mineraalilusterin kilpailukyky- ja vaikuttavuustutkimus”. Tämä selvitys tulee tuomaan osaltaan myös kaivoslakiin ja kaivoksista käytävään keskusteluun lisätietoa.

Helsingissä 11.10.2018

elinkeinoministeri Mika Lintilä